

PREȘEDINTELE REPUBLICII MOLDOVA

15 martie 2016

Nr. 0111-06-10

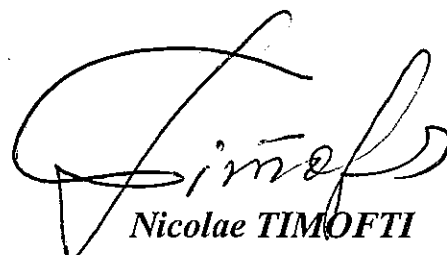
*Către
Curtea Constituțională*

Onorată Curte,

În conformitate cu prevederile art. 135 din Constituția Republicii Moldova, art. 4 și art. 25 lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, și art. 4 din Codul jurisdicției constituționale, Vă remit sesizarea privind interpretarea art. 90 alin. (1) în coroborare cu art. 80 alin. (1) și (2) și art. 91 din Constituție.

Reieșind din relevanța și importanța deosebită a problemei abordate, solicit examinarea acestei sesizări în regim de urgență.

Cu cea mai înaltă considerație pentru Onorata Curte,

Nicolae TIMOFTI

Anexă: Sesizarea privind interpretarea art. 90 alin. (1) în coroborare cu art. 80 alin. (1) și (2) și art. 91 din Constituție.

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA		
INTRARE NR.	186	
15	03	20 16

Curtea Constituțională
Str. Alexandru Lăpușneanu
nr.28
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

Prezentată în conformitate cu art. 25 lit. a) din Legea nr. 317-XIII din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională și cu art. 38 alin. (1) lit. a) și 39 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502-XIII din 16 iunie 1995.

I. AUTORUL SESIZĂRII

Președintele Republicii Moldova,
Domnul Nicolae TIMOFTI
bd. Ștefan cel Mare, nr. 154
Chișinău MD 2073

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Obiectul prezentei sesizări îl constituie solicitarea privind interpretarea art. 90 alin. (1) coroborat cu art. 80 alin. (1) și (2) și art. 91 din Constituția Republicii Moldova.

III. EXPUNEREA PRETINSEI ÎNCĂLCĂRI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ADUSE ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Prin prezenta sesizare, solicit interpretarea prevederilor art. 90 alin. (1) din Constituție coroborat cu art. 80 alin. (1) și (2) și art. 91 din Constituție.

Necesitatea interpretării acestei norme constituționale este generată de adoptarea de către Curtea Constituțională a Hotărârii nr. 7 din 4 martie 2016 privind controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 1115-XIV din 5 iulie 2000 cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova (modul de alegere a Președintelui), precum și de caracterul ambiguu și neclar al dispoziției art. 90 alin. (1) din Constituție.

Art. 90 alin. (1) din Legea Supremă prevede că *vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova intervine în caz de expirare a mandatului, de demisie, de demitere, de imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces.*

Totodată, art. 80 alin. (1) și (2) stipulează că *mandatul Președintelui Republicii Moldova durează 4 ani și se exercită de la data depunerii jurământului pînă la depunerea jurământului de către Președintele nou ales.*

Potrivit art. 91 *dacă funcția de Președinte al Republicii Moldova devine vacantă sau dacă Președintele este demis ori dacă se află în imposibilitatea temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Parlamentului sau de Primul-ministru.*

Articolul 134 din Constituție reglementează că unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova este Curtea Constituțională.

Una dintre atribuțiile de bază ale Curții Constituționale, potrivit art. 135 alin. (1) lit. b), este interpretarea Constituției.

Analizînd normele constituționale de la art. 90 alin. (1) și cele de la art. 80 alin. (1) și (2), în virtutea actualului mandat al Președintelui Republicii Moldova și prin prisma jurisprudenței recente a Curții Constituționale, am constatat unele

ambiguități la aplicarea acestor prevederi din Constituție, caz ce poate fi soluționat doar de către Înalta Curte, prin interpretarea normelor respective.

Articolul 90 alin. (1) din Legea Supremă prevede expres cazurile care întrerup curgerea termenului mandatului prezidențial și care duc la declararea vacanței funcției.

Astfel, pe lângă demisie, demitere, imposibilitate definitivă a exercitării atribuțiilor sau de deces, norma constituțională mai prevede că vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova intervine și în caz de expirare a mandatului, fapt ce vine în contradicție cu dispozițiile art. 80 alin. (2) potrivit cărora *Președintele Republicii Moldova își exercită mandatul pînă la depunerea jurămîntului de către Președintele nou ales.*

Normele constituționale de la art. 80 alin. (2) au semnificația prelungirii mandatului Președintelui după expirarea termenului de 4 ani.

Reiterînd jurisprudența constituțională care vizează acest subiect, este de menționat că dispozițiile art. 80 alin. (1) și (2), art. 90 și ale art. 91 din Constituție au fost anterior interpretate prin Hotărîrea nr. 43 din 14 decembrie 2000. În Hotărîrea dată Curtea menționează că *vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova survenită în legătură cu expirarea mandatului său reprezintă o situație aparte. Iar expirarea mandatului Președintelui reprezintă prin sine o situație care duce la încetarea de jure a funcțiilor acestuia.*

Totodată, Curtea a hotărît că în cazul apariției vacanței funcției de Președinte al Republicii Moldova, în condițiile art. 90 alin. (1) din Constituție în legătură cu expirarea duratei mandatului prevăzut la art. 80 alin. (1), Președintele își exercită mandatul potrivit art. 80 alin. (2) pînă la depunerea jurămîntului de către Președintele nou ales. Interimatul funcției de Președinte, survenit în caz de vacanță a funcției, se asigură doar în caz de demisie, de demitere, de imposibilitate definitivă de a-și exercita atribuțiile sau de deces.

Definind vacanța funcției, Curtea Constituțională, în Hotărîrea nr. 18 din 27 octombrie 2009 a apreciat că *vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova este perioada de timp care începe din momentul încetării mandatului Președintelui pînă la alegerea noului Președinte.*

Pentru perioada în care survine vacanța funcției se instituie interimatul funcției, situație reglementată de art. 91 din Constituție. Această normă prevede că *dacă funcția de Președinte al Republicii Moldova devine vacantă sau dacă Președintele este demis ori dacă se află în imposibilitate temporară de a-și exercita atribuțiile, interimatul se asigură, în ordine, de Președintele Parlamentului sau de Primul-ministru.* Dispoziția art. 91 nu prevede expres instituirea interimatului pentru vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova în caz de expirare a mandatului său.

În jurisprudența sa, Înalta Curte a reiterat că art. 90 alin. (1) din Constituție prevede cinci situații în care survine vacanța funcției de Președinte al Republicii Moldova: expirarea mandatului, demisia, demiterea, imposibilitatea definitivă a exercitării atribuțiilor sau decesul. Norma citată comportă caracter limitativ, neadmițînd o interpretare extensivă.

Curtea a clasificat circumstanțele în care intervine vacanța funcției de Președinte în 2 categorii:

- a) circumstanțe *naturale sau obiective* în care se include imposibilitatea definitivă a exercitării atribuțiilor și decesul;
- b) circumstanțe *voluntare sau subiective*, care se referă la demisie sau demitere.

De menționat că Curtea nu include în această clasificare situația de expirare a mandatului, ce poate fi atribuită la categoria *circumstanțelor de drept*.

La 4 martie 2016, Curtea Constituțională a pronunțat Hotărîrea nr. 7 privind controlul constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 1115-XIV din 5 iulie 2000 cu privire la modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova. Declararea neconstituționalității unor norme din această lege a generat modificarea modului de alegere a Președintelui Republicii Moldova.

În pct. 214 din hotărîrea în cauză, Înalțul For Constituțional a precizat că *nu există motive de demitere a Președintelui înainte de expirarea mandatului acestuia. Astfel Președintele Republicii Moldova, ales prin votul Parlamentului exprimat la 16 martie 2012, rămîne în funcție pînă la expirarea mandatului pentru care a fost ales, așa cum prevăd dispozițiile art. 80 alin. (2) din Constituție.*

Totodată, în pct. 8 lit. e) din Dispozitivul hotărîrii sus-menționate, Curtea a statuat că *efectele prezentei hotărîri nu se extind asupra mandatului Președintelui Republicii Moldova în exercițiu; Președintele Republicii Moldova ales prin votul Parlamentului exprimat la 16 martie 2012 rămîne în funcție pînă la expirarea mandatului pentru care a fost ales.*

În viziunea noastră, durata constituțională a mandatului Președintelui Republicii Moldova începe din ziua depunerii jurămîntului și durează pînă la depunerea jurămîntului de către Președintele nou ales, după cum este prevăzut la art. 80 alin. (2) din Constituție, dar, în orice caz, nu poate fi mai mic de patru ani. Apariția vacanței funcției de Președinte al Republicii Moldova în condițiile art. 90 alin. (1) din Constituție, în legătură cu expirarea mandatului (de patru ani) are doar un efect juridic strict necesar în vederea organizării din timp a alegerii unui nou șef al statului, în condițiile legii. Respectiv, expirarea a patru ani de la depunerea jurămîntului de către Președintele Republicii nu semnifică întotdeauna și expirarea mandatului, și, în orice caz, nu impune asigurarea interimatului funcției de șef al statului. Prin urmare, mandatul Președintelui Nicolae Timofti, ales la 16 martie 2012, a început în ziua depunerii jurămîntului la 23 martie 2012 și va dura pînă la depunerea jurămîntului de către Președintele care va fi ales în cadrul alegerilor organizate conform prevederilor noi din Constituție, ca urmare a declarării drept neconstituționale a unor legi constituționale prin Hotărîrea nr. 7 din 4 martie 2016.

IV. EXPUNEREA CERINTELOR AUTORULUI SESIZĂRII

Ținând cont de cele invocate, precum și de faptul că jurisprudența Curții Constituționale în domeniu nu este uniformă, în vederea eliminării ambiguităților, divergențelor juridice, dar și pentru determinarea sensului exact al normei constituționale, în temeiul art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 4 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 din Codul jurisdicției constituționale, solicit Curții Constituționale să interpreteze norma art. 90 alin. (1) din Constituție sub următoarele aspecte:

1. Apariția vacanței funcției de Președinte al Republicii Moldova în condițiile art. 90 alin. (1) din Constituție, în legătură cu expirarea a patru ani de la depunerea jurământului este temei pentru asigurarea interimatului funcției în conformitate cu art. 91 din Constituție?

2. Când expiră mandatul Președintelui Nicolae Timofti, ales la 16 martie 2012 și început din ziua depunerii jurământului la 23 martie 2012, ținând cont de prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 7 din 4 martie 2016 care au dus la modificarea modalității de alegere a șefului statului și, implicit, amână alegerea acestui?